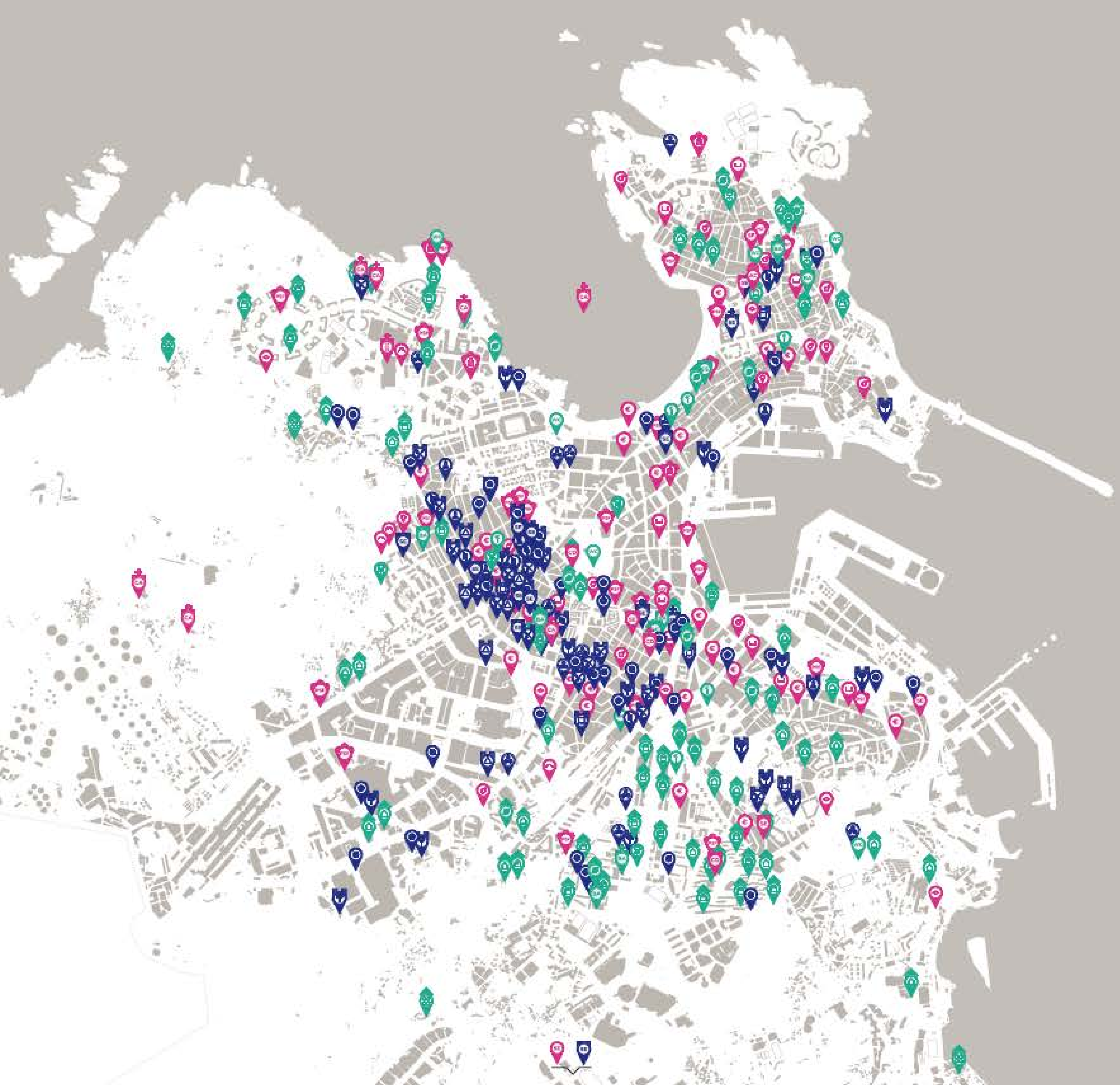

Cartografía social do dereito ao hábitat na cidade da Coruña

Curso 17/18

Pretendemos

- Visibilizar a exclusión residencial na cidade da Coruña, desde a mirada e a voz de persoas sen fogar (PSF), persoas inmigrantes ou pertencentes a minorías étnicas (PIM) e profesionais do ámbito.
- Identificar e caracterizar a rede de recursos da cidade da Coruña destinados a PSF e PIM.

Desenvolver unha conciencia crítica respecto da exclusión residencial é o **punto de partida** para:

- Mudar o estigma que acompaña as persoas en situación de exclusión.
- Solidarizarnos con esta realidade.
- Asumir unha responsabilidade compartida na garantía do dereito ao hábitat.

CRÉDITOS

Proxecto compartido entre a Facultade de Ciencias da Educación, da Universidade da Coruña, e a asociación Arquitectura sen Fronteiras, en que participaron

3 DOCENTES
Laura Cruz (coordinadora do proxecto), Juan José Bueno e Roberto Suárez

143 ALUMNAS e 31 ALUMNOS de tres materias:

Acción socioeducativa con Minorías e Colectivos Vulnerables (3º curso do Grao en Educación Social), encargada do relacionado co senfogarismo.

Lucía Abelaira
Nerea Allegue
Diego Álvarez
Olaf Araujo
Laura Arias
Tania Barreiro
Sara Bermúdez
Gemma Brea
Sabela Calviño
Nerea Carbajal
Patricia Carmota
Marta Cotelo
Eva del Río
María Dopico
Jimena Fernández
Pablo Fernández
Sandra Fernández
Estefanía Franco
Daniel Freire
Coretti Fuentes
Saray García
Mandy Gardette
Raúl Gil
Rodrigo Gil
Noelia Gómez
María González
Jorge González
Irene Haz
Isabel Iglesias
Lidia Insua
Patricia Insua
Cristina Lago
Fernando Lamas
Alma Lareo
Alejandro Lois
Laura López
Sara Martínez
Lucía Mata
Alessia Mato
Alba Meizoso
Ana Oca
Alicia Orbe
Eduardo Orgeira
Roberto Otero
Ana Pardo
Laura Pardo
Tania Pardo
Rocío Penabad
Noelia Poupariña
Raquel Pouso
Aldara Prado
Uxía Quintela
Tamara Ramos
Aida Rega
Marta Río
Ina Robles
Lidia Rodríguez
Lucía Rodríguez
Antía Roma
Sofía Sánchez
Carla Sánchez
Lucía Sanjurjo
Andrea Sanjurjo
Marta Sanlés
Andrea Sanmartín
María Sanmiguel
Mar Sarandeses
Rocío Sobrino
Cristina Souto
Lucía Suárez
Nuria Suárez
Juan Tedín
Manuel Tejido
Navia de la Torre
Noelia Varela Chans
Javier Varela
Noelia Varela Vázquez
Ina Vázquez
Iván Vázquez
Laura Veiga
Ina Villar
Silviya Yushchyk

Educación Multicultural (2º curso do Grao en Educación Social), encargada do relacionado coa multiculturalidade.

Tania Álvarez
Anaís Arias
Andrés Barberán
Noelia Barderas
Miriam Braga
Nerea Carabel
Rebeca Chousa
Celia Cuevas
Amanda Dapena
Ana Díaz
Marta Díaz
Alba Expósito
Alejandro Falque
Alba Fariña
Cristina Fernández
María Fernández
Laura Ferreiro
Marta Franco
Daniel Freire
Icía García
Raquel García-Gascó
Uxía Gay
Sofía Gómez
Ángela González
Cintia González
Sofía González
Noelia Grandal
Laura Hazz
Ariadna Julián
Noelia Lage
María López
Berta López
Noelia Losada
María Manivesa
Lara Mariño
Nicole Maroño
Xabier Martínez
Oihane Mateo
Leticia Méndez
Jennifer Míguez
Sainza Mosteiro
Haizea Mosteiro
Rufino Moya
Candela Ordóñez
Inés Outeiro
Ana Pardo
Andrea Pazarín
Jennifer Paz
Sandra Pereira
Yésica Pinedo
Mariña Pintos
Sara Piñón
Silvia Rama
Marta Rico
Noel Rivas
Bruno Rivas
Ana Rodríguez
Pedro Rodríguez
Lorena Romar
Ara Romero
Aitana Rouco
Antonio Sánchez
Lara Santolaria
Isabel Soto
Antía Soto
Alba Suárez
Patricia Suárez
Begoña Tojo
Andrea Torreira
Marta Trigo
Marina Ulla
Alba Vázquez
Andrea Vázquez
Iván Vázquez
Alejandro Ventura
Sara Vilar

Pedagoxía, Socioloxía e Psicoloxía das Artes Plásticas e Visuais (Mestrado en Profesorado de Educación Secundaria Obrigatoria), encargada do deseño da exposición.

María Engracia Balayo
Alberte Castro
Laura Cortiñas
Celia González
María Martul
Néstor Meizoso
Jose Luis Modroño
Andrea Paz
Alfredo Pérez
Cristina Piñeiro
Rosa Prenes
Irene Mª Romero
Pedro Pablo Santos
Alba Vázquez
Leticia Zapata

47 ENTIDADES
Ademais das presentadas no mapa de recursos: Biblioteca Municipal Sagrada Familia; Centro Cívico Municipal Novoboandanza; Centro Social A Insumisa; Club Torre; Ludoteca Troulas; e Médicos do Mundo.

Inspirado en Los Madriles
losmadriles.org

Coa inestimable colaboración de Roi Fernández e Ana López

Organizan

Facultade de Ciencias da Educación — Universidade da Coruña · Arquitectura Sen Fronteiras

Financian

cooperacióngalega · Xunta de Galicia · comisión de cultura

Colaboran

rurban

Liña do tempo

Traballo autónomo do alumnado

Traballo do profesorado

Sesións de aula alumnado e profesorado

67 DERIVAS

662 KILÓMETROS

182 HORAS

900 MARCAS DE POSICIÓN

60 ENTREVISTAS

46 AXENTES CLAVE

14 PSF
- 9 homes
- 5 mulleres
- 4 nacionalidades
- Entre 23 e 66 anos (45,2 anos de media)

10 PIM
- 9 homes
- 1 muller
- 8 nacionalidades
- Entre 20 e 48 anos (34,6 anos de media)

2º E 3º DE EDUCACIÓN SOCIAL

Mai 17
Definición da proposta con ASF

Cadernos de campo das derivas

Cadernos de campo de recursos

Cadernos de campo de entrevistas

Set 17
Planificación do proceso e deseño dos materiais co Estudio Rurban

Sesión formativa (Rurban)

19-20 Out
Formación do alumnado sobre cartografía social (Rurban)

4 e 6 Out
Formación do alumnado sobre dereito ao hábitat (ASF)

27 Out
Planificación das derivas:
· Zonificación por grupos
· Definición conxunta das pautas de observación

20 Out–10 nov
Contacto telefónico coas entidades sociais

3 Nov
Deseño das entrevistas:
· Repartición dos recursos
· Selección de axentes clave

27 out–10 nov
Realización das derivas

10 Nov–1 Dec
Visita aos recuros Ficha de recursos e entrevistas

Pegadas das derivas

1–15 Dec
Dixitalización da información

15 e 19 dec
Posta en común da cartografía

Posta en común 3º e 2º

15 Dec–22 Xan
Revisión e corrección dos datos

MESTRADO DE SECUNDARIA

20 Nov
Presentación da proposta e formación sobre dereito ao hábitat

20 Nov–22 Dec
Familiarización cos datos e realización das derivas

24 Xan
Formación sobre cartografía e soportes gráficos

24 Xan–28 Feb
Deseño dos materiais para a exposición

Sesión formativa (ASF)

1 Mar–15 Abr
Revisión do deseño con LeGráfica

Montaxe do cubo

23 Abr
Exposición

MAI 17	XUÑ 17	XUL 17	AGO 17	SET 17	OUT 17	NOV 17	DEC 17	XAN 18	FEB 18	MAR 18	ABR 18

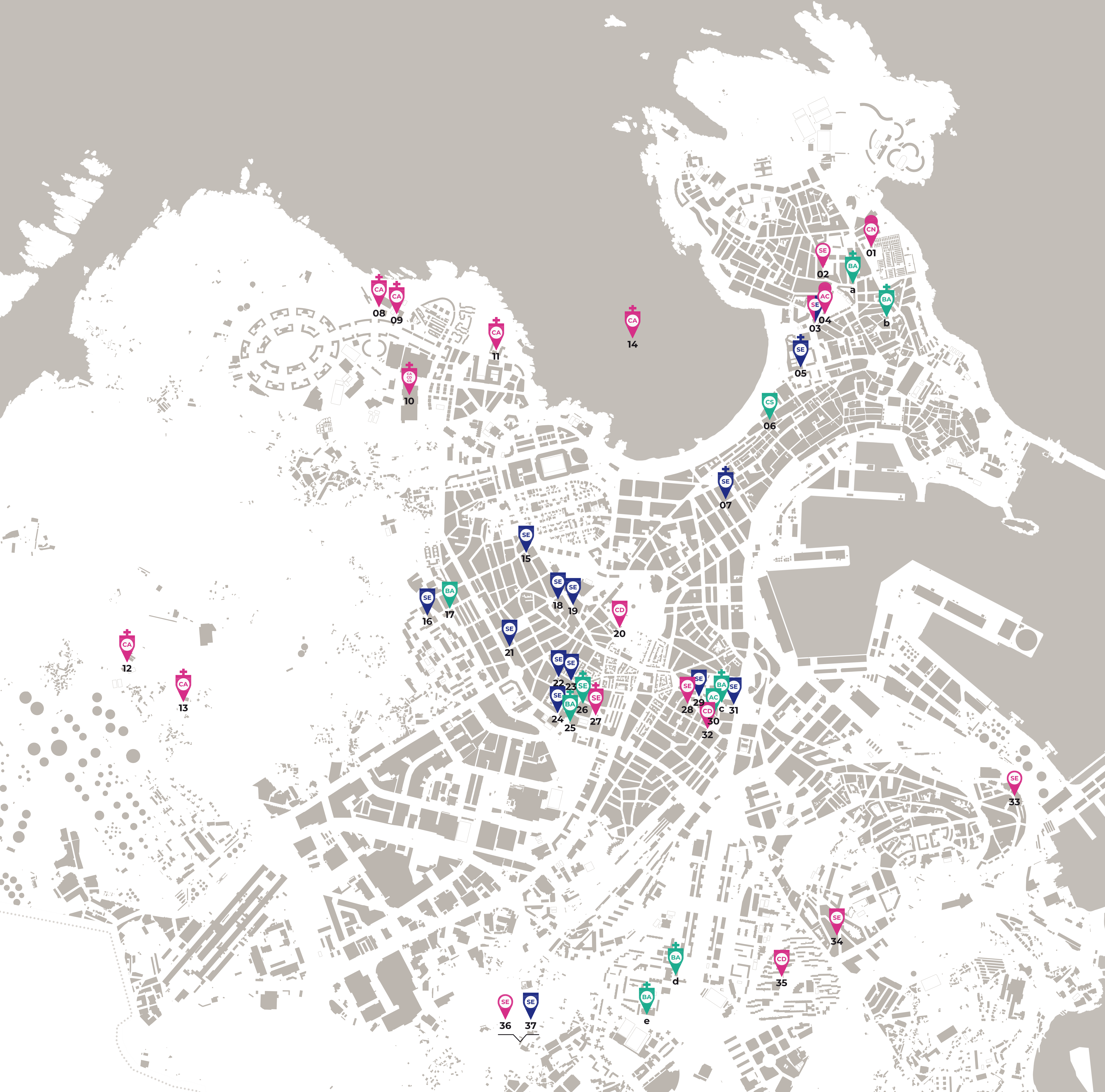

Tipo de recurso

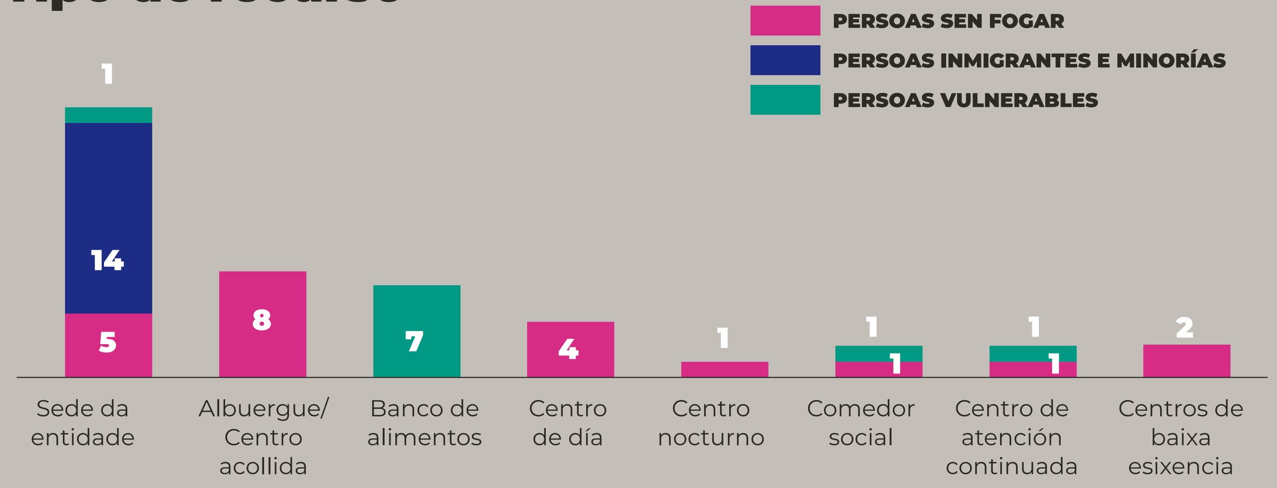

Titularidade

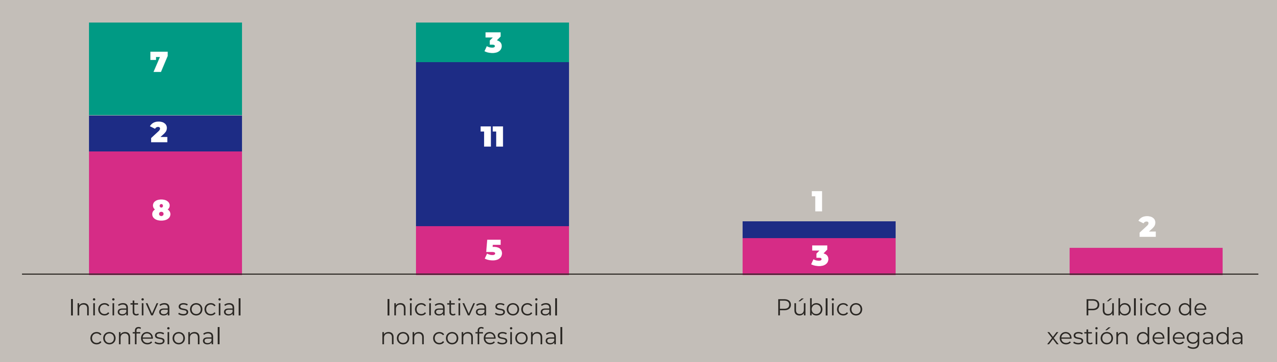

Servizos e prestacións

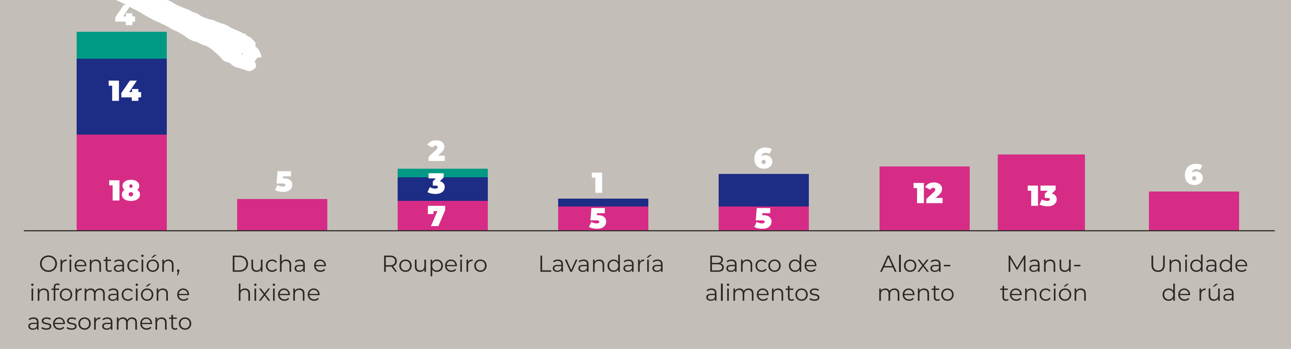

Áreas de actuación

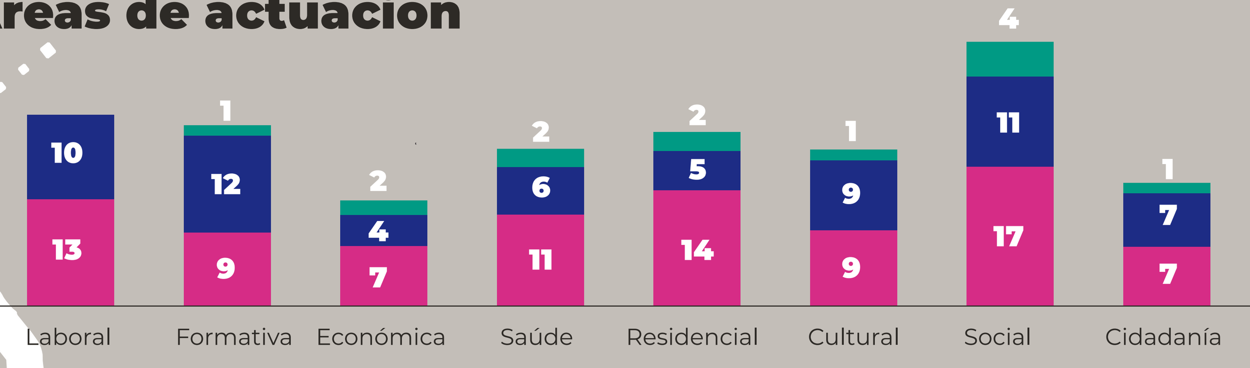

Perfís profesionais

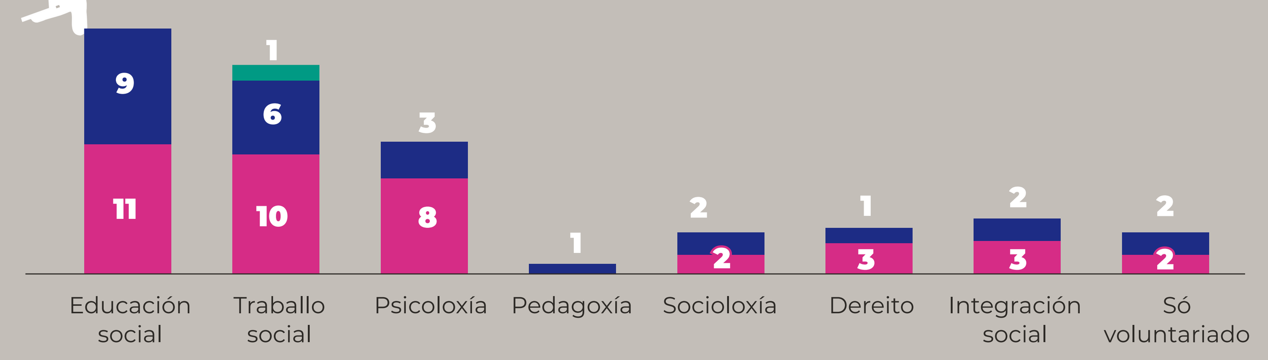

Mapa de recursos

LENDA

Colectivos

PERSOAS SEN FOGAR (PSF)

PERSOAS INMIGRANTES E MINORÍAS (PIM)

PERSOAS VULNERABLES

Titularidade

PÚBLICO

INICIATIVA SOCIAL NON CONFESIONAL

INICIATIVA SOCIAL CONFESIONAL

PÚBLICO XESTIÓN DELEGADA

Tipoloxía

CA — CENTRO DE ACOLLIDA / ALBERGUE

CD — CENTRO DE DÍA

CN — CENTRO NOCTURNO

BA — BANCO DE ALIMENTOS / ROUPEIRO

CS — COMEDOR SOCIAL

AC — ATENCIÓN CONTINUADA

SE — SEDE DA ENTIDADE

01 CN — **CENTRO ABEIRO** — Municipal xestionado por Dinamo

02 SE — **UNIDADE TÉCNICA DE ATENCIÓN A PSF** — Municipal

03 SE — **CRUZ VERMELLA** — Programa PSF e refuxiados

04 AC — **SEMUS** — Municipal xestionado por Cruz Vermella

05 SE — **TERANGA** — Fundación Juan Soñador

06 CS — **COCIÑA ECONÓMICA**

07 SE — **ENTRE CULTURAS. FÉ Y ALEGRÍA** — Compañía de Jesús

08 CA — **RESIDENCIA SAN JOSÉ** — Pía Unión Obra de la Señora

09 CA — **RESIDENCIA EL BUEN PASTOR** — Pía Unión Obra de la Señora

10 CA CD CS — **REAL INSTITUCIÓN BENÉFICO SOCIAL PADRE RUBINOS**

11 CA — **FOGAR BOA NOITE** — Asociación Bo Camiño

12 CA — **FOGAR DE SOR EUSEBIA**

13 CA — **FOGAR SANTA LUCÍA**

14 CA — **BETANIA JESÚS DE NAZARENO**

15 SE — **ONGD EQUUS ZEBRA**

16 SE — **ONG VIRAVENTOS**

17 BA — **INSTITUTO DE LA CARIDAD UNIVERSAL SOLIDARIA (ICUS)**

18 SE — **ECOS DO SUR**

19 SE — **ASOCIACIÓN DE LA PAZ TOUBA**

20 CD — **COMITÉ CIUDADANO ANTISIDA (CASCO)** — Punto de calor

21 SE — **SOS RACISMO**

22 SE — **FUNDACIÓN SECRETARIADO XITANO**

23 SE — **UNIDADE DE ASERORAMENTO DE MIGRACIÓNS (UAMI)** — Municipal

24 SE — **ECODESARROLLO GAIA**

25 BA — **FUNDACIÓN ADRA**

26 SE — **CÁRITAS INTERPARROQUIAL** — Atención primaria

27 SE — **ASOCIACIÓN BENÉFICA RENACER**

28 SE — **STOP DESAFIUZAMENTOS** — Ateneo Libertario Xosé Tarrío (lugar de reunión)

29 SE — **ACCEM** — Programa Refuxio

30 AC — **ASS. ALCOHÓLICOS ANÓNIMOS NOROESTE**

31 SE — **ACCEM**

32 CD — **CENTRO DE DÍA ACOUGA** — ACCEM

33 SE — **PROGRAMA DE ERRADICACIÓN DO CHABOLISMO E A INFRAVIVENDA** — Municipal

34 SE — **ASS. ANTIDROGA ANTONIO NOCHE**

35 CD — **FUNDACIÓN ÉRGUETE INTEGRACIÓN** — Calor-Café

36 SE — **OFICINA DE COOPERACIÓN E VOLUNTARIADO (OCV)** — Universidade da Coruña

37 SE — **ARQUITECTURA SEN FRONTEIRAS**

a BA — **ASS. COMUNITARIA COMPARTIR**

b BA — **ASS. INTEGRACIÓN SOCIAL NUEVA ESPERANZA**

c BA — **IGREXA SAN PEDRO DE MEZONZO**

d BA — **PARROQUIA DA MILAGROSA DEL ELVIÑA**

e BA — **PARROQUIA DE SANTO TOMÁS**

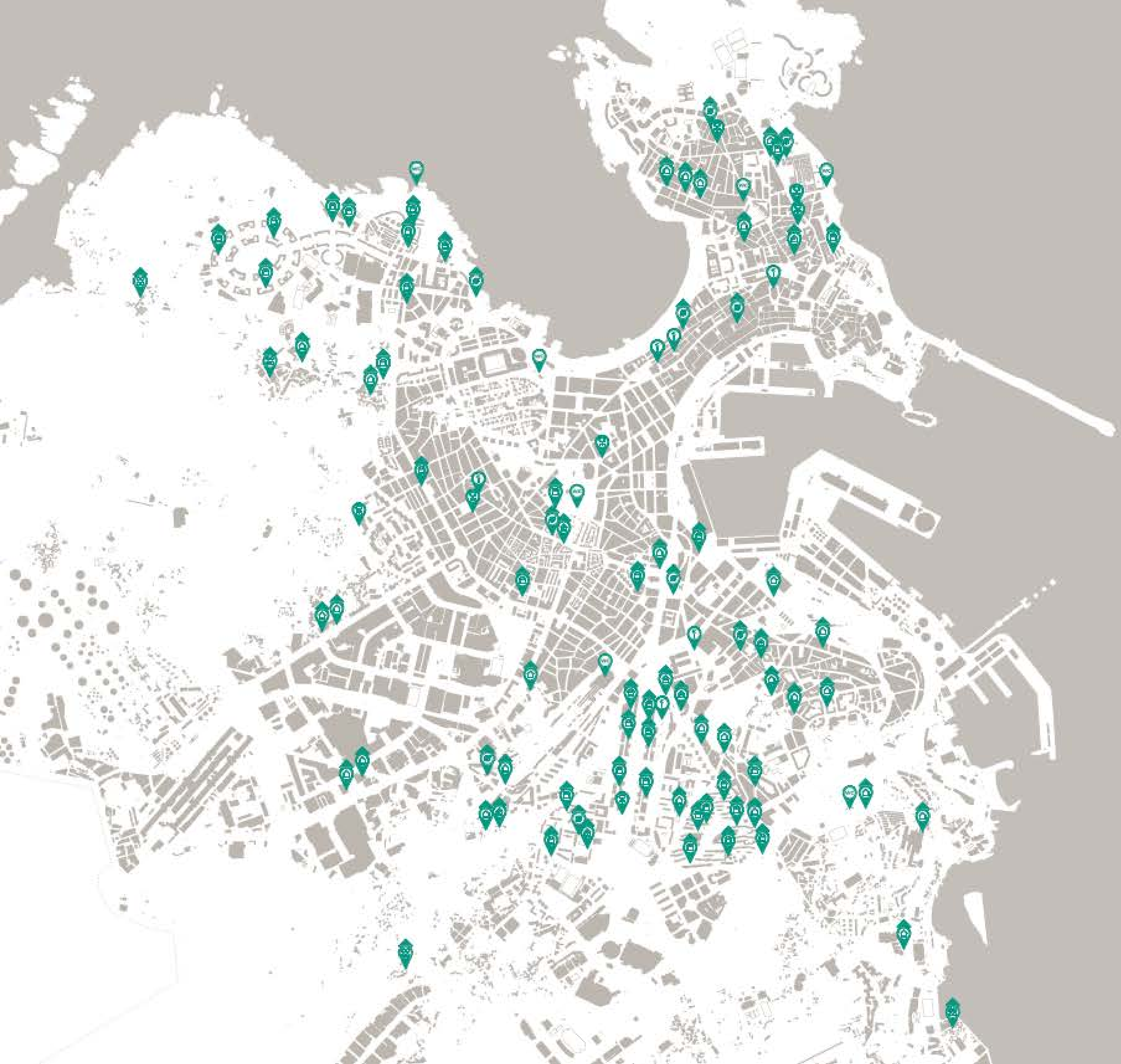

Hábitat e espazo público

O hábitat é o espazo físico e simbólico en que ten lugar a vida, as relacións do ser humano co territorio.

Constitúe unha construción sociohistórica e cultural, unha vivencia subxectiva, posto que se habita desde os sentidos e as experiencias.

Por hábitat adecuado entendemos aquel en que as persoas poden desenvolver as súas capacidades e realizar as súas necesidades.

Escenas de senfogarismo

"O senfogarismo expresa a carencia dun lugar en que radicar a propia existencia e construír unha biografía dotada de sentido e dignidade". (Cabrera, 2006)

As escenas identificadas reflicten unha noción ampla de senfogarismo, referida non só a quen dorme na rúa, senón tamén ás situacións de clara vulnerabilidade fronte ao problema da vivenda nas súas diferentes dimensións (física, económica, cultural, social, política e legal).

O mapa amosa con nitidez a grave incidencia desta problemática.

PERSOA SEN FOGAR (PSF) HOME

PSF MULLER

PSF PEDINDO NA RÚA

PSF BUSCANDO NO LIXO

PSF DURMINDO NA RÚA

PSF DURMINDO NO COCHE

INDICIOS DE SENFOGARISMO

LUGAR DE ENCONTRO DE PSF

ESCENA DE SOLIDARIEDADE CON PSF

Escenas de multiculturalidade

A multiculturalidade implica a presenza de distintas culturas nun mesmo espazo xeográfico, físico ou social.

A interculturalidade refire, a maiores, a interacción entre culturas e o crecemento mutuo.

As escenas identificadas evidencian unha alta presenza multicultural nos barrios periféricos, así como unha baixa relación e diálogo entre culturas.